

Odumieranie hrušiek (*Phytoplasma pyri*, syn. Pear decline phytoplasma)

K najnebezpečnejším ochoreniam hrušiek patrí fytoplazmové **odumieranie hrušiek**. Straty sú spôsobené zníženou produkciou plodov, ktoré majú menšiu veľkosť, a následne rýchlym odumieraním napadnutých rastlín v sadoch. Napadnuté rastliny sprevádzajú typické príznaky ochorenia, ale pri latentnej infekcii môže ochorenie prebiehať bezpríznakovo. Hlavným príznakom napadnutia hrušky fytoplazmou spôsobujúcou odumieranie hrušiek patrí predčasná alebo náhla zmena farby listov.

Pre toto ochorenie sú typické **dva priebehy**:

- **rýchle odumieranie** – hrušky vädnú a hynú v priebehu niekoľkých hodín alebo dní (náchylné sú predovšetkým hrušky rastúce na podpníkoch hrušky hruškolistej (*Pyrus pyrifolia*) a hrušky ussurijskej (*Pyrus ussuriensis*). Ochorenie sprevádza rýchle vädnutie listov, ktoré tmavnú a uschýnajú. Plody sú tiež zvädnuté a zastavuje sa ich vývoj.
- **pomalé odumieranie** – napadnuté stromy odumierajú po niekoľkých mesiacoch (tolerantné podpníky hrušky (*Pyrus betulifolia*), hrušky Calleriovi (*Pyrus calleryana*),

Obr. 1 – Odumieranie hrušiek
(<https://gd.eppo.int/taxon/PHYPPY/photos>)

hrušky obvyčajnej (*Pyrus communis*). Príznaky napadnutia sa však líšia v závislosti od odrody, podpníkov, veku a stanovišťa hostiteľských rastlín. Ochorenie sa prejavuje na jar alebo neskoro v lete, s kolísajúcou intenzitou v jednotlivých rokoch. Sprievodnými prejavmi je redšie olistenie, listy sú chlorotické, zmenšené, kožovité a zvinujú sa od špičky k hlavnej žilke. Na jeseň listy abnormálne červenajú a predčasne opadávajú. Zároveň dochádza k nižšej tvorbe plodov, ktoré nedorastajú do bežnej

veľkosti.

V oboch prípadoch priebehu ochorenia možno nájsť po **odstránení kôry** v mieste štepenia alebo pod ním viditeľný **hnedý pás** a **vertikálne vlnité vyvýšeniny**, tzv. nekrotické línie.

Odumieranie hrušiek je prenosné semenami a vrúbľami. Prirodzenými prenášačmi sú méry, ktorým je potrebné venovať primeranú pozornosť v podobe ochrany. Napadnuté rastliny nie je možné mechanicky ani prípravkami na ochranu rastlín vyliečiť, ale musia byť zlikvidované vrátane primeranej časti koreňov. Hlavným spôsobom ochrany je využívanie zdravých materských rastlín pri rozmnožovaní a nákup stromčekov, ktorých zdravotný stav bol počas pestovania kontrolovaný a časť z nich bola ovzorkovaná a laboratórne testovaná.

Na spoľahlivé určenie odumierania hrušiek je potrebné vykonať laboratórny rozbor, pretože uvedené príznaky môžu byť spôsobené aj inými činiteľmi. V prípade podozrenia je potrebné kontaktovať Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave, resp. oblastného fytoinšpektora (kontakty: <http://www.uksup.sk/oddelenie-kontroly-ochrany-rastlin-kontakty/>).

Obr. 2 – Rýchle odumieranie hrušiek –
symptómy

(<https://gd.eppo.int/taxon/PHYPPY/photos>)

Obr. 3 – Zvinutie listu od špičky k hlavnej
žilke

(<https://gd.eppo.int/taxon/PHYPPY/photos>)

Ing. Ivana Horváthová

UKSUP - OOR

10.8.2018